

מסרי הסברה במלחמה: "ימי בין המצרים": י"ז בתמוז עד ט' באב

סגלי חינוך,

דגשים פיקודיים

בימי בין המצרים אנחנו מציינים את זיכרון אירועי החורבן שקטעו את קיומנו כעם חופשי בארצנו. בהיסטוריה הארוכה של עמנו היו זמני גאות ושפל. בימים אלו נשאב כוח משרשרת הדורות של יהודים בארץ ובגולה שקיימו את זהותם הלאומית גם בתנאים קשים ושמרו על תקווה מתמדת **לשוב ולצמוח מתוך השבר** – **"לשנה הבאה בירושלים הבנויה"**. נדגיש את נחישותנו לשמור על ביטחון מדינת ישראל ואזרחיה, ולסייע בחיזוק חוסנה של מדינת ישראל, ביתו הלאומי של העם היהודי.

על רקע ימי החורבן הלאומי נדגיש את הזכות הגדולה שנפלה בחלקנו לחיות כעם חופשי במדינתנו הריבונית **ולהגן על עצמנו בכוחות עצמנו**. זכות זו מטילה עלינו אחריות כבדה: למלא את תפקידנו הצבאי על הצד הטוב ביותר, לעמוד באתגרים הניצבים בפנינו כפרטים וכחברה ולפעול למען שלומה וביטחונה של המדינה.

כצבא העם, בא לידי ביטוי בצה"ל גם מגוון הדעות וההשקפות המבוך שבחברה הישראלית. אולם, עלינו ללמוד את לקח החורבן, להתגבר על המחלוקות ולהדגיש את המשותף. סוד כוחה של המסגרת הצבאית נעוץ בלכידותה, והפעולה של כלל המשרתים והיחידות **למען מטרה משותפת** מגבירה את האחדות **ואת היכולת לעמוד במשימות נוכח כל קושי ואתגר**. פעילותם של חיילי צה"ל בסדיר ובמילואים זה למעלה משנה וחצי מאופיינת באחוזה, ברעות ובדבקות במשימה המשותפת, ומחזקת את החוסן והעוצמה הצבאית.

ימי בין המצרים היו לאורך כל הדורות זמן לחשבון נפש, תיקון והפקת לקחים: צה"ל נושא באחריות להגנת מדינת ישראל, וב-7 באוקטובר כשל במשימתו. צה"ל העמיק בתחקור האירועים והציג רבים מהם לציבור. לקחים רבים הופקו ושינויים רבים נעשו בדרך בה פועל צה"ל. אולם, **אתגר הלמידה והתחקור הוא אתגר מתמשך שנדרש מאיתנו כדי למנוע הישנות של אירועים דומים בעתיד ולמלא את ייעודנו בהגנה על מדינת ישראל**. נמשיך להפיק לקחים, ללמוד ולהשתפר.

על פי המסורת היהודית, הימים שבין י"ז בתמוז ל-ט' באב הם ימי אבל על חורבן ירושלים ובית המקדש שבאו לידי ביטוי באובדן החיים הלאומיים העצמאיים בארץ ישראל. על פי המסורת, ב-י"ז בתמוז הובקעה חומת ירושלים, וב-ט' באב חרבו שני בתי המקדש. ימים אלו מכונים **"ימי בין המצרים"** על פי הפסוק במגילת איכה: **"כָּל רִצְפָּיָה הִשְׁתַּגְּדָה בֵּין הַמִּצְרִים"** (איכה א' ג'), או **"שלושת השבועות"** – משך הזמן שבין שני הצומות. ט' באב, המהווה שיאו של האבל על החורבן, הפך במרוצת הדורות גם ליום אבל המציין אסונות שונים שידעו קהילות ישראל בזמנים ובמקומות שונים.

השנה, נציין את ימי בין המצרים המתחילים ב"ז בתמוז (השנה 13 ביולי 2024) ומסתיימים ב-ט' באב (השנה 3 באוגוסט 2025).

ימי הצום אינם מוקדשים רק לזיכרון ההיסטורי, אלא לחשבון נפש ולמשמעות האירועים לחיינו בהווה. לפי המסורת, בימים שקדמו לחורבן הלאומי רבו בעם הפילוג והמחלוקות ורבתה שנאת החינם.

הנחת המוצא של חז"ל בניתוח הערכי לתהליך שהוביל לחורבן היא שחברה איננה מתמוטטת אלא אם אחז בה השבר מבפנים. לאורך כל הדורות, מוקד העיסוק סביב חורבן הבית לא נסב בבירור יחסי הכוחות, הנסיבות הפוליטיות או צורת הפעלת הכוח – אלא בשאלה מה היה מקולקל מבחינה רוחנית-מוסרית-חברתית. הפגם המרכזי עליו הצביעו הוא **שנאת חינו** – "מקדש שני... מפני מה חרב? מפני שהייתה בו שנאת חינו" (תלמוד בבלי, יומא, ט ע"ב). פילוג ומריבות פוגעים באחדות, במרקם החברתי ובחוסן הלאומי בכלל. **לאורך שרשרת הדורות עיצבו חכמים את צומת החורבן כימים של חשבון נפש לאומי והכנה לתיקון, תוך דגש על משמעותם האקטואלית ולא רק על חשיבותם ההיסטורית**.

עקרונות מנחים לפעילות החינוכית בתקופה שבין י"ז בתמוז לט' באב בצה"ל:

שלושת השבועות שבין י"ז בתמוז לתשעה באב (ימי בין המצרים), נקבעו כימי אבל וזיכרון לחורבן בית המקדש ואבדן העצמאות היהודית, ונהוג למעט בהם בשמחה ולהרבות ברעות ואחדות בין איש לרעהו. הנהלים המפורטים מטה מתייחסים לפעולות החינוך במסגרת המשותפת של היחידה.

- בתקופה זו לא יתקיימו אירועים חגיגיים (כגון "ערב יחידה" או "תרבות יום א") שמושמעת בהם מוזיקה משמחת, או מופעי בידור (כדוגמת מופעי להקות וסטנד-אפ).
- ניתן לאפשר השמעת מוזיקת רקע בפעולת התרבות או החינוך בהתאם לאופי היחידה וכל עוד המוזיקה אינה מוקד המופע.
- החרגה מהנחיות אלה מותנית באישור רב היחידה ורע"ן תרבות בחיל החינוך והנוער.